

Валерія Шульгіна

Збереження спадщини Михайла Вериківського

Досліджуючи проблему «Концепція національної музичної бібліографії та створення міжнародних баз даних музичної українки», в секторі нотних видань НБУВ здійснюється інформаційний пошук документів українського музичного мистецтва, їх накопичення та збереження.

Унікальність фондів музичного відділу Національної бібліотеки в тому, що її скарби нагромаджувалися шляхом об'єднання фондів найбагатших бібліотек України, таких, як Київського міського оркестру, Одеського оперного театру, Кабінету музичного фольклору Академії наук України, Музичного товариства ім. М.Леонтовича, приватних книгозбірень та колекцій, зокрема нотної скарбниці, започаткованої останнім українським гетьманом Кирилом Розумовським. Недавно масиви НБУВ поповнилися колекцією рукописів творів видатних сучасних українських композиторів та фондами бібліотеки Спілки композиторів.

У плеяді видатних діячів українського мистецтва Михайло Іванович Вериківський займає почесне місце як талановитий композитор,

диригент, педагог і музичний діяч. Майже всі грані його діяльності відображено в документах, що зберігаються у фондах НБУВ.

Нині раритетними стали видані в 20-х роках хорові та вокальні твори композитора «Ой піду я понад лугом», «Гімни св. Терези», «На майдані», «Дитина порізала пальчик», «Ви знаєте, як липа шелестить» та ін.

Випущені невеликим тиражем (від 500 до 1000 прим.), на тонкому папері, вишукано оформлені ці ноти є унікальним фондом музичної українки. Відреставровані, вони зберігаються в папках, що захищають аркуші від пошкодження.

Видання цінні ще й тому, що деякі з них надійшли у фонди НБУВ з бібліотеки товариства ім. М.Леонтовича або мають автографи своїх перших власників. Так, на виданні «10 народних пісень для хору» стоїть підпис О.Дзбанівського, першого завідувача муз. відділу НБУВ, який передав свою книгозбірню у фонди бібліотеки АН України.

Про музично-громадську діяльність М.Вериківського, його вагомий внесок у створення Музичного товариства ім. М.Леонтовича свідчить Декларація товариства, підписана президією в складі: голова

- М.Вериківський, його заступник - П.Козицький, секретар - М.Грінченко, члени - М.Качеровський, М.Радзівський. Оpubліковано її в журналі «Музика» (1924, ч.7-9). Редакція часопису відзначала, що ця заява є новим етапом у розвитку музичної справи в Україні.

Досліджуючи роки навчання і становлення особистості М.Вериківського, ми звертаємося до рідкісних видань і документів, що впливали на формування музичного мислення майбутнього композитора. Це «Учебник теорії музики», «Учебник гармонії», «Музыкальный слух, его воспитание и усовершенствование»*, праці відомого українського педагога, ініціатора створення першого українського музичного товариства «Баян» (1906) Григорія Любомирського**.

По класу спеціальної теорії М.Вериківський навчався у видатного теоретика й педагога Яворського***. Під впливом теорії ладового ритму Яворського, його праці «Упражнения в образовании схем ладового ритма» (М., 1928) М.Вериківський у 1958 р. написав «14 маленьких прелюдій в гармонічній системі ладового ритму» з присвятою своєму вчителю. Посмертне видання цих прелюдій (1969) також зберігається у фондах НБУВ.

Написаний у 1922 р. хор «Христос воскрес» було видано в 1991 р. (Українська духовна музика: Христос воскрес. - К.: Кобза, 1991), а копію рукопису автора «Милость мира» було вміщено в журналі «Музика» (1996, №4).

Усі твори М.Вериківського, надруковані в різні часи, зберігаються у НБУВ.

* Має автограф автора від 22.06.1924 і печатку Музичного товариства ім. М.Леонтовича.

** Серед учнів Г.Любомирського - К.Стеценко, В.Верховинець, О.Кошиць.

*** Учніми його були також М.Леонтович, П.Козицький, Г.Верьовка, А.Альшванг, Е.Скрипчинська.